

Saksbehandler: Jarle Snæs
Arkivkode
L12

Deres ref.

Vår ref.
99/01560 021393/99

Dato
24.06.99

**MELDING OM POLITISK VEDTAK
RSR - REGULERINGSPLAN FOR AVALDSNES KULTURVERNOMRÅDE
FORNYET 1. GANGSBEHANDLING**

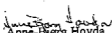
Fra møtet i Hovedutvalg teknisk den 17.06.99, saksnr 0126/99.

Det underrettes herved om at det er fattet følgende enstemmig vedtak:

1. Det faste utvalget for plansaker vedtar ved 1.gangsbehandling forslag til reguleringsplan for Avaldsnes kulturvernområde i 2 alternativer (Alt. A og B) som vist på kart datert 17.06.99 med tilhørende reguleringsbestemmelser. Hovedutvalget vil presisere at alt. B prioriteres.

2. Planforslaget legges ut til offentlig ettersyn og berørte grunneiere varsles.

Rett utskrift:

Anne-Bjørg Hovda
sekretær

**REGULERINGSPLAN FOR AVALDSNES KULTURVERNOMRÅDE
FORNYET 1. GANGSBEHANDLING**

Saksbehandler:	Jarle Stunes	Arkiv: L12
Arkivsaksnr.:	99/01560	
Saksnr.:	Utvalg:	Møtedato:
0126/99	Hovedutvalg teknisk	17.06.99

Forslag til vedtak:

1. Det faste utvalget for plansaker vedtar ved 1.gangsbehandling forslag til reguleringsplan for Avaldsnes kulturvernomsråde i 2 alternativer (Alt. A og B) som vist på kart datert 17.06.99 med tilhørende reguleringsbestemmelser.

2. Planforslaget legges ut til offentlig ettersyn og berørte grunneiere varsles.

REGULERINGSPLAN FOR AVALDSNES KULTURVERNOMRÅDE FORNYET 1. GANGSBEHANDLING

Saksutredning:

Det er tidligere utarbeidet forslag til reguleringsplan for det aktuelle området. Denne ble behandlet av kommunestyret i møte 04.02.97 – sak 16/97. Det forelå innsigelse mot planen fra Riksantikvaren.

Denne innsigelsen ble tatt til følge av Miljøverndepartementet.

Se vedlagte brev datert 29.06.98.

Det har etter dette vært dialog mellom kommunen og Riksantikvaren med sikte på finne fram til en løsning som også kan aksepteres av kulturvernmyndighetene.

Dette arbeidet har resultert i at det nå er utarbeidet et forslag til reguleringsplan som viser en lokalisering av informasjonssenteret på tomte der den nåværende presteboilgen ligger. Videre er parkeringsarealet etter en nærmere vurdering av behovet, noe redusert.

Videre er det i samarbeid med Riksantikvaren utarbeidet bestemmelser som gir rammer for størrelsen på et slikt framtidig senter. Det er dessuten innarbeidet noen andre endringer av bestemmelsene som følge av den faglige utviklingen innenfor fagområdet.

Utvidelse av kirkegården:

Gjennom arbeidet med kommuneplanen, er det på lokalt hold kommet fram et klart ønske om å kirkegården må utvides får å tilfredsstillere det framtidige behov for gravarealer i sognet. Denne problemstillingen er diskutert med Riksantikvaren. Riksantikvarens har ved brev datert 04.06.99 gitt signaler om sitt syn på utvidelsen som. Her blir det gitt klart uttrykk for at en utvidelse ikke bli anbefalt og vil medføre innsigelse til planen.

Teknisk sjef vil imidlertid på bakgrunn av de politiske signaler som er gitt og den generelle oppfatningen i lokalsamfunnet, anbefale at forslag til reguleringsplan for området blir lagt ut til offentlig ettersyn i 2 alternativer. Ett av forslagene (alt. B), viser en utvidelse av kirkegården. Dette vil gi kulturvernmyndighetenes offisielle oppfatning av en slik arealdisponering i området og gi grunnlag for en eventuell videre oppfølging av saken fra kommunens side. Den viste utvidelsen er basert på en tidligere utført beregning av nødvendig gravareal fram til år 2019.

Planbeskrivelse:

Basert på de ovenfor beskrevne endringer i planforslaget, er planbeskrivelsen endret tilsvarende.

RB-449.
(felleskat. rb449-rev)

REGULERINGSBESTEMMELSER TIL REGULERINGSPLAN FOR AVALDSNES KULTURVERNOMRÅDE

Disse reguleringsbestemmelser gjelder for det område som på plankartet er vist med reguleringsgrense.

Området reguleres for følgende formål:

I. Områder med reguleringsformål i kombinasjon:

spesialområde bevaring/byggeområde for offentlige bygninger
Spesialområde bevaring/landbruk
Spesialområde bevaring/byggeområde for leirskole
Spesialområde bevaring/friområde
Spesialområde bevaring/spesialområde gravplass
Spesialområde bevaring/trafikkområde

II. Trafikkområder

I. OMRÅDER MED REGULERINGSFORÅL I KOMBINASJON

A. Spesialområde bevaring/byggeområde for offentlige bygg/informasjonscenter.

Prgf. 1 - Innenfor området skal det oppføres informasjonssenter med hovedformål å formidle norgeshistorien sett fra Karmsundet. Gjennom faste og vekslende utstillinger og øvrig aktivitet skal funn og fornminner fra Avaldsnesområdet brukes til å eksemplifisere kontinuitet og endringer i norgeshistorien fra steinalder til nyere tid. Tematisk skal det fokuseres på oppbyggingen av maktsenteret Avaldsnes som med sine mange kontakter langs norskekysten og over Nordsjøen kom til å stå sentralt i den norske rikssamlingsprosessen.

Prgf.2 - Anlegget skal organiseres og gis en utforming som harmonerer med og underordner seg de eksisterende bygninger i området, landskapet, kulturminnene og kulturmiljøet.

Prgf. 3 - Informasjonssenteret kan ha en grunnflate på inntil 600 m² og en mønehøyde på inntil 9 meter målt fra cote 20.75. Som grunnlag for endelig utforming av bygget, skal det avholdes arkitektkonkurranse i tråd med normene fastlagt av Norske Arkitekters Landsforbund.

Basert på arkitektkonkurransens vinnerutkast skal det

utarbeides og godkjennes en bebyggelsesplan for området.

Før godkjent bebyggelsesplan foreligger, kan byggemelding for informasjonssenteret ikke godkjennes. Denne planen skal vise arealdisponeringen innenfor området, bygningens høyde, fasader og materialbruk. Kulturvernmyndighetene skal trekkes aktivt med i arbeidet med bebyggelsesplanen og skal gis anledning til å uttale seg i samband med utlegging til offentlig ettersyn. Jf plan- og bygningslovens § 28-2.

B. Spesialområde bevaring/landbruksområde.

- Prgf. 4 - I store deler av området er det intakte kulturminner, kulturlag og bosettingsspor. Det er derfor ikke tillatt å gjennomføre tiltak som vil medføre nye inngrep i grunnen. Området kan fortsatt nyttes som innmark/kulturbeite, dog kan det ikke pløyes dypere enn 25 cm. I det skrånende terrenget ved Flaggshaugen er det ikke tillatt å beite med storfe.
- Prgf. 5 - Det skal utarbeides en beplantningsplan for området. Beplantningsplanen skal ha som mål å gjøre rede for hvordan den vegetasjon som er fremmed for kulturlandskapet i området kan fjernes og erstattes med leplantemateriale. Planen skal godkjennes av det faste utvalget for plansaker etter at kulturvernmyndighetene er gitt anledning til å uttale seg.
- Prgf. 6 - Stiene gjennom området skal ligge som vist på planen. De skal ikke opparbeides ut over nødvendige tiltak for å hindre markslitasje på utsatte steder. Slike tiltak vil for eksempel være legging av stedlig naturstein i traseen. Planer for opparbeiding av stiene skal godkjennes av kulturvernmyndighetene.

C. Spesialområde bevaring/byggeområde for leirskole

- Prgf. 7 - Innenfor området kan det oppføres leirskole med form som en vikinggård med tilhørende anlegg. Bygningen av gården er ledd i et eksperimentelt arkeologisk forskningsprosjekt der man gjennom rekonstruksjoner skal få ny kunnskap om forhistorisk byggeteknikk og materialvalg. Bygningene skal gis en utforming i tråd med dette.

Hovedbygningene innenfor området skal være et langhus og et leidangsnaust. I tillegg kommer 2 bygninger som ytre sett er rekonstruksjoner, men som innvendig skal romme toaletter/vask og garderobe/kjøkkenkrok/lager.

Det totale byggeareal skal ikke overstige 500 m².

Den øvrige arealbruk innenfor området som for eksempel ildsted, urtehage og inngjerding skal i størst mulig grad knyttes mot vikingtid. Dog kan det oppføres en mindre kai med moderne utforming for å lette adkomsten til området.

Områdets terreng og øvrige karakter skal i størst mulig grad bevares. Som et visuelt vern mot granskogen i området, skal det plantes egnede løvtrær.

- Prgf. 8 - Før byggemelding for området kan godkjennes, skal det foreligge godkjent bebyggelsesplan for området. Denne planen skal ta stilling til områdets arealbruk, bygningenes plassering, materialbruk og øvrig utforming. Ved arealdisponeringen skal det spesielt legges til rette for en mest mulig uhindret ferdsel gjennom området der bygninger tillates oppført.

Kulturvernmyndighetene skal gis anledning til å uttale seg i samband med at planen legges ut til offentlig ettersyn.

D. Soesialområde bevaring/fricområde.

- Prgf. 9 - Område F1 og F2 skal nyttes til friluftsliv spesielt rettet mot båtutrustning. Nødvendige byggverk og anlegg for områdets bruk til dette formålet som for eksempel toalett, ildstigningsutstyr og skilt, kan oppføres. Ved lokalisering og utforming av byggverk i området skal det tas hensyn til kulturmiljø og landskap. Kulturvernmyndighetene skal gis anledning til å uttale seg før byggemelding godkjennes.

Det etablerte stinettet i området kan vedlikeholdes. Etter hogst i området i henhold til vanlig skogsdrift, skal det plantes stedegne løvtrær.

D. Spesialområde bevaring/spesialområde kirkegård.

- Prgf.10 - Området omfatter middelalderkirken på Avaldsnes med omkringliggende kirkegård. Ingen tiltak på kirken eller i området omkring som vil endre den fysiske situasjon kan gjennomføres uten godkjenning av kulturvernmyndighetene.

Kirkegården kan brukes i samsvar med tidligere godkjente planer.

E. Soesialområde bevaring/trafikkområde

- Prgf.11 - Innenfor området P1 skal det opparbeides parkeringsplass med funksjon for informasjonssenteret.

Parkeringsplassen skal gis en utforming og et materialvalg som innordner seg det omkringliggende kulturlandskap. Det skal utarbeides plan for opparbeidningen av parkeringsplassen. Denne planen skal vise terrengbehandling, materialbruk på parkeringsarealene samt øvrige elementer i området. Asfaltdekke kan ikke nyttes. Planen skal godkjennes av kommunen etter at kulturvernmyndighetene er gitt anledning til å uttale seg.

- Prgf.12 - Område P2 omfatter eksisterende parkeringsareal og skal nyttes som parkeringsareal for besøk til kirka. I området kan det ikke legges til rette for oppstilling av busser ut over den tid som en trenger for av- og påstigning.
- Prgf.13 - Område P3 omfatter eksisterende adkomstveg til kirka. Vegen skal i størst mulig grad beholdes uendret i forhold til situasjonen pr. 01.07.99. Tiltak ut over ordinært vedlikehold tillates ikke.

III. FELLESBESTEMMELSER.

- Prgf.14 - I området mellom frisisiktlinje og vegformål skal det være fri sikt i en høyde av 0,5 m over tilstøtende vegers planum.
- Prgf.15 - For tiltak som ikke er vist i reguleringsplanen og som kan medføre inngrep i automatisk fredede kulturminner, må det søkes om dispensasjon etter lov om kulturminner prgf. 8, 1.ledd, eventuelt gjennom bebyggelsesplan, jfr. prgf. 8, 4. ledd.
- Prgf.16 - Etter at denne reguleringsplan med tilhørende bestemmelser er stadfestet, kan det ikke inngås privatrettslige avtaler som er i strid med planen og dens bestemmelser.

Plankontoret Karmøy kommune 02.06.99. Jst.

REGULERINGSPLAN FOR AVALDSNESOMRÅDET PLANBESKRIVELSE

Sist endret: 09.06.99

1. BAKGRUNN FOR DET FORELIGGENDE FORSLAG TIL PLAN

Det foreliggende forslag til plan har sin bakgrunn i flere forhold knyttet til Avaldsnes kirke og det omkringliggende området. Disse kan kort summeres til følgende:

- Et ønske om å markere Avaldsnes som et viktig nasjonalhistorisk område
- Et ønske om å synliggjøre den viktige før-reformatoriske historien som har funnet sted på Avaldsnes.
- Et ønske om å bevare kulturlandskapet omkring Avaldsnes kirke i en form som det har i dag.
- Legge arealbruksplanen for området til rette for de intensjoner som trekkes opp i kommunens prosjekt for utvikling av Avaldsnesområdet i kultur-, forsknings- og reiselivssammenheng.
- Ivareta i de arealbruksfunksjoner som området har som område for aktiv jordbruksdrift.
- Legge til rette for også en framtidig bruk av Avaldsnes kirke som menighetskirke.
- Avklare mulighetene for utvidelse av kirkegården i tråd med menighetens ønske. (Alt. B).

Disse ulike forhold kan ha sammenfallende interesser med hensyn til framtidig arealbruk, men de kan også være i innbyrdes konflikt. I reguleringsplanen må en naturligvis gjøre visse valg i tilfeller der det kan være konflikter med hensyn til arealbruk. Gjennom de valg og avveininger som er gjort, har man lagt vekt på å ta tilfredsstillende hensyn til alle de ovennevnte forhold.

Det vises for øvrig til etterfølgende gjennomgang av de ulike elementene i planen.

2. FORHOLDET TIL KOMMUNEPLANEN

Det aktuelle området er i kommuneplanen for 1996 - 2007 i all hovedsak vist til kulturvernomsråde i medhold av plan og bygningslovens prgf. 20 - 4, nr 4. I forslag til kommuneplan for 2000 - 2011 er området vist uten rettsvirkning i påvente av avklaring av arealbruken gjennom det foreliggende forslag til reguleringsplan.

3. DE ENKELTE ELEMENTENE I PLANEN

3.1. Informasjonssenteret

Informasjonssenteret skal formidle norgeshistorien sett fra Karmsundet. Gjennom faste og vekslende utstillinger skal funn og forminner fra Avaldsnesområdet brukes til å eksemplifisere kontinuitet og endringer i norgeshistorien fra steinalder til nyere tid.

I utstillingene ønsker man å markere:

- Avaldsnes som "Norges eldste kongesete" - stedet der Harald Hårfagre la hovedgården sin etter slaget i Hafsfjord.
- Karmsundet som "Sundet som først bar navnet Nordvegen"

Det fokuseres på Karmsundet som hovedårsak til at det på Avaldsnes vokste fram et maktsenter som kunne kontrollere all trafikk langs Nordvegen. Dette maktsenteret kan spores i de skriftlige kildene om vikingtid og middelalder, og i konsentrasjonen av rike funn og faste kulturminner fra bronsealder, via jernalder til middelalder. Funnene vitner også om at maktsenteret hadde mange kontakter langs kysten, over Nordsjøen og til kontinentet. Denne kontakten spilte en avgjørende rolle for Avaldsnes sentrale posisjon i rikssamlingsprosessen.

I den faste utstillingen («Det var en gang») skal man presentere den etablerte historien. Forminner, funn, sagn og historiske hendelser som er knyttet til det omkringliggende området vil stå sentralt. I den vekslende utstillingen («Historien om historien») konfronteres den etablerte historieoppfatningen med ny viten og alternative tolkninger. Her skal man presentere historien som samtidens tolkning av fortiden, og vise hvordan historiesynet stadig kan endre seg i takt med nye forskningsmetoder og nye problemstillinger. I denne avdelingen blir det lagt vekt på å presentere det nyeste av det som skjer på forskningsfronten. Dette gjelder både forskning tilknyttet Avaldsnesprosjektet og annen forskning som kan kaste lys over de ulike tidsepokene.

I tillegg til utstillingsavdelingen, vil informasjonssenteret inneholde en informasjonssal som skal nyttes under seminarer, ved skolebesøk og større menighetsarrangement, en serviceavdeling med bl.a. kjøkken/cafe som også kan benyttes til kirkekafe og lagerrom som også skal brukes av menigheten. Informasjonssenteret er foreslått plassert på tomte der den nåværende presteboligen ligger. Hovedårsakene til valg av plassering er følgende:

- Det er av avgjørende betydning å ha synskontakt med Karmsundet når Avaldsnes historie skal presenteres. Det er også en stor fordel å ha nærhet til de kulturminner og det historiske landskapet som det fortelles om inne i senteret.
- Ønske om å forsterke den historiske tradisjonen med et tun i området. På den måten kan man opprettholde den historiske tradisjonen med Olavskirken som ledd i et gårdsanlegg.
- Ønske om å markere at Avaldsnes først og fremst er et viktig historisk område, og at den fremtidige utviklingen inne på prestegårdsområdet tar hensyn til dette.
- Det skal utarbeides en bebyggelsesplan for området hvor senteret skal bygges, denne

planen skal komme som et resultat av en arkitektkonkurranse hvor kommune, kulturmyndigheter og andre sakkyndige gjennom innbydelse og juryering skal finne fram til den plan som best ivaretar området og ønsket om formidling.

Senterets volumbegrensning framgår av bestemmelsene knyttet til reguleringsplanen. Her framgår det bygget kan ha en grunnflate på inntil 600 m². Det overordnede målet for bygningsutformingen er tilrasning til kulturlandskapet og det øvrige historiske miljøet i området.

3.2. Leirskoleområdet

Inne på området blir det bygget en vikinggård som består av et langhus, et naust og to småhus. Gården skal i hovedsak brukes som historisk leirskole der barna får delta i de aktiviteter som hørte til på en gård i vikingtida. Gjennom en kombinert opplevelse av kulturhistorie og natur, er målsettingen at barna også skal tilegne seg forståelsen av den nærhet våre forfedre hadde til natur og naturressurser. I sommermånedene er gården åpen for turister og lokalbefolkning.

Oppføringen av bygningene skjer i samarbeid med Arkeologisk museum i Stavanger. Selve byggingen er ledd i et eksperimentelt arkeologisk forskningsprosjekt der man gjennom rekonstruksjoner skal få ny kunnskap om forhistorisk bygningsteknikk og materialvalg. Hovedbygningene er et 23m langt langhus og et 30m langt leidangnaust. I tillegg kommer to 50kvm store bygninger som ytre sett er rekonstruksjoner, men som innvendig skal romme henholdsvis miljøtoaletter /vask og garderobe/kjøkkenkrok/lager. En kai med moderne utforming skal bygges for å lette adkomsten til området.

Den øvrige arealbruken innenfor området som f. eks. ildsted, urtehage, sti, inngjerdingemetoder, skal i størst mulig grad knyttes opp mot vikingtid. Gjerdene vil ha porter slik at det er mulig å forsere området for turgåere. I reguleringsplanen blir det krevd at før utbygging av leirskoleområdet finner sted, skal det utarbeides en bebyggelsesplan for området som detaljerer arealbruken. Sitkagranskogen som omkranser vikinggården, er et fremmedelement som ble plantet rett etter siste krig. Flere av trærne har nådd sin maksimale levetid. I tillegg er det kommet tett ettervekst. Som et visuelt vern mot sitkagranskogen, skal det plantes inn dertil egnede lauvtrær.

Bukkøy er et mye brukt båtutfarts- og friluftsområde, og det er tatt hensyn til at leirskoleområdet ikke skal framstå som en barriere mellom de østre delene av Bukkøy og området ved Olavskirken og informasjonsenteret. For å sikre friluftinteressene, skal stinettet som går gjennom skogen vedlikeholdes med villmarksplank og bark der dette er nødvendig. Etter felling av trær i henhold til vanlig skogsdrift, har man tenkt å plante inn dertil egnede lauvtrær. Dette skjer etter rådgivning fra Friluftsrådet og Fylkesmannens miljøavdeling.

3.3. Olavskirken og middelalderkirkegården

Olavskirken og middelalderkirkegården må betraktes som en enhet og er vist med samme reguleringsformål i planforslaget. I dette arealet er også hele Flagghaugen inkludert. Flagghaugen var en av Nord-Europas rikeste høvdinggraver fra yngre romertid. Haugen ble utgravd omkring 1835. Beretningen fra gravingen er mangelfull og selve utgravningen skjedde på en tilfeldig måte. Det kan derfor være aktuelt å foreta ettergravning med basis i dagens kunnskapsnivå. I dag er høvdinggraven kun

markert av en lite synlig vold. Det er tanker om at Flagghaugen kan restaureres til den størrelse og utstrekning den opprinnelig hadde.

3.5. Kulturlandskap

Et vesentlig mål for planen er å ta vare på kulturlandskapet rundt Avaldsnes kirke. Slik det framstår i dag, er det i hovedsak et klassisk jordbrukslandskap med relativt få fremmede elementer. Det er av overordnet betydning å ta vare på denne rammen rundt middelalderkirken og gårdsanlegget.

Dette området er i planen vist med blandet reguleringsformål bevaring/landbruk i kombinasjon. Innenfor området er det en del bartré plantinger som framgår som fremmedelementer i jordbrukslandskapet. Som vern mot vinden er det bla. satt opp sitkagraner rundt kirkegården. Tilsvarende vindskjerming bør kunne oppnås ved at man planter inn klynger med lauvtrær. Det er i bestemmelsene sagt at det skal utarbeides en beplantningsplan for området. Planen skal gjøre rede for hvordan grantrær skal fjernes og hvordan nødvendig leplanting i form av stedege trær og planter skal skje.

Fosfatkartlegging og arkeologisk prøvesjaktning viser at det i store deler av området er intakte kulturlag og bosettingsspor fra ulike tidsepoker. Jorderosjon har ført til slitasje på terrenget og prøvegravningene viser at pløyespor går ned i forhistoriske kulturlag. Dette gjelder særlig skråningen vest for Kongshaugen.

Ulike uheldige inngrep har i tiden etter århundreskiftet forstyrret og ødelagt forhistorisk materiale. Kabel- og dreneringsgøfter skjærer gjennom områder med bosettingsspor fra eldre tider, bl.a. gjennom den hemmelige gangen i parkeringsplassområdet, og pakterboligen ble i 1920-årene bygget delvis inn på en gravhaug som i ifølge skriftlige kilder var like stor som Flagghaugen. Det er tanker om at pakterboligen bør flyttes bort fra gravhaugen, og i en forskningsrapport fra Am.S blir det foreslått at gravhaugen restaureres til sin opprinnelige størrelse. I bestemmelsene er det tatt med at jordbearbeiding utover 25 cm ikke er tillatt uten etter godkjenning av kulturvernmyndighetene og at beiting av større dyr enn sau ikke er tillatt i området omkring Flagghaugen.

Flere stier går gjennom prestegårdsområdet, men den eneste som benyttes av allmenheten er gangvegen fra kirkeplatået ned til Bukkøy. Av hensyn til jordbruksinteressene har man forsøksvis ledet gangtrafikken til Bukkøy langs sjøkanten ved å sette opp et elektrisk gjerde. Denne gangvegen kan fungere tilfredsstillende for leirskolen hvis det lages steintrinn/trapper et par steder der terrenget er bratt. Lokalbefolkningen og friluftinteressene har imidlertid reagert på at de ikke kan benytte den gamle vegen som gikk til tingstedet Gloppe og videre til Bukkøy. Det er også uheldig at vegen vil forsvinne som kulturminne når det ikke brukes. Reguleringsplanen viser at man delvis tar denne i bruk igjen som adkomstveg til Bukkøy. Nødvendig tilrettelegging med stein o.l. skal kunne gjøres der dette er nødvendig for å hindre slitasje på terrenget.

3.6 Parkering og trafikkavvikling

Parkeringsarealene til kirken og senteret er det i 2. For senteret vil det bli opparbeidet et nytt parkeringsareal ved inngangen til området. For den bruken av kirken vil dagens

parkeringsareal nyttes med den nye parkeringsplassen til informasjonssenteret som tilleggsareal.

3.7 Kirkegården

En utvidelse av kirkegården for å dekke det framtidige behovet fram til 2019 er innarbeidet i reguleringsforslaget alt.B. Fra menighetsråd og den øvrige lokalbefolkningens side er det uttrykt klare ønsker om at det gjennom reguleringsplanen skal legges til rette for utvidelse av kirkegården. Dette synspunktet har bred politisk tilslutning.

Kommunen har gjennom den kontakt en har hatt med Riksantikvaren og de foreløpige uttalelser som gitt, fått den klare forståelse at den ønskede utvidelsen ikke er uproblematisk.

4.0 Område med regulering vist i detalj.

Det sentrale området ved kirken er vist med regulering i målestokk 1:1000. reguleringsforslaget viser en rundkjøring på eksisterende veger i området. En realisering av planen forutsetter at forpakterboligen blir sanert. Inntil dette er aktuelt, forutsettes det at vegen er stengt for gjennomkjøring forbi boligen.

5.0 Plangjennomføring

Deler av planen er under gjennomføring i nær framtid. Dette gjelder leirskolen og opparbeiding av friområdene på Bukkøy.

Den fullstendige gjennomføring av planen har en ikke full oversikt over i øyeblikket. Forutsetningen for at dette skal lykkes, er deltakelse fra flere parter, både kommunale og statlige myndigheter samt private aktører.

VAR DATO
2 - JUNI 1999

Karmøy kommune
Postboks 200
4251 Kopervik

NR. 111

0 8 .06. 1999

Til: Karmøy kommune

0 4 JUN 1999

99/01560
018.165/99
L12

57
Ardferies. Anita. Hildhaug,
M. S. Via

FORSLAG TIL REGULERINGSPLAN FOR AVALDSNES. UTVIDELSE AV KIRKEGÅRDEN

Det vises til oversendt materiale vedr forslag til utvidelse av Avaldsnes kirkegård datert 30.04.99 samt til møte hos Riksantikvaren vedr reguleringsplan for Avaldsnes 05.05.99. Riksantikvaren viser også til tidligere tilsendt materiale fra Karmøy kommune vedr utvidelse av kirkegården, samt til Riksantikvarens uttalelser i denne forbindelse, senest av 17.08.98.

Kulturmiljøet på Avaldsnes utgjøres av flere typer kulturminner fra forskjellige tidsperioder. Svært mange av kulturminnene er også automatisk fredet i medhold av lov om kulturminner av 1978 (kml), § 4. Riksantikvaren har ved flere anledninger påpekt at dette er et kulturmiljø som bør bevares mest mulig intakt. Det vises for øvrig til de planer Karmøy kommune arbeider med for å tilrettelegge kulturmiljøet og området på Avaldsnes for publikum.

Karmøy kommune har oversendt skisser til reguleringsplan for Avaldsnes. Det er lagt fram to alternative forslag til utvidelse av kirkegården på Avaldsnes i forbindelse med utarbeidelse av reguleringsplan; alt 1 som innebærer en utvidelse på 4,6 daa vest for dagens kirkegård, og alt 2 som er en utvidelse på 0,3 daa i sydvest. Det er ikke framlagt skriftlig begrunnelse for forslagene til utvidelse.

Riksantikvaren anmodet i sitt brev av 17.08.98 om at kommunen arbeidet videre for å øke gravkapasiteten gjennom andre alternativer enn utvidelse av kirkegården på Avaldsnes, f.eks ved gjenbruk av eksisterende graver på kirkegården. Karmøy kommune ble også bedt om å utrede mulighetene for å etablere ny kirkegård annet sted i kommunen. De opplysninger Karmøy kommune ved kirkevergen sendte Riksantikvaren i brev av 16.06.98, viser at Avaldsnes kirkegård har nok gravplasser til å dekke behovet i fram til høsten 2003 ved å ta opp igjen gamle graver (jfr pkt 2).

I det oversendte forslag til reguleringsplan som Karmøy kommune nå arbeider med for Avaldsnes, har kommunen opprettholdt sitt ønske om å utvide kirkegården på Avaldsnes. Riksantikvaren har ikke mottatt opplysninger om at det arbeides med å finne alternative arealer til ny kirkegård til erstatning for den eksisterende. Det er heller ikke opplyst i hvilken grad gamle graver nå tas i bruk på nytt på Avaldsnes.

Riksantikvaren har i tidligere brev påpekt at direktoratet har en restriktiv holdning til utvidelse av Avaldsnes kirkegård. Kirkegården er en del av kulturmiljøet på Avaldsnes, et kulturmiljø som med sine førhistoriske og førreformatorisk kulturminner og sin posisjon i norsk rikssamlingshistorie, er av høy nasjonal verdi. Kirkegården har allerede i dag en størrelse som ikke står i forhold til kulturmiljøet på Avaldsnes, den middelalderiske kirken og kirkegården i særdeleshet.

Direktoratet anser en eventuell utvidelse av kirkegården på Avaldsnes som meget uheldig. Vurdert ut fra de foreliggende opplysninger fra Karmøy kommune, finner Riksantikvaren kirkegårdsutvidelsen uakseptabel. Dette medfører at direktoratet vil fremme innsigelse dersom kirkegårdsutvidelsen inngår i et forslag til reguleringsplan.

Riksantikvaren vil igjen anmode Karmøy kommune om å begynne planleggingen av alternativ kirkegård til erstatning for den eksisterende på Avaldsnes.

Vennlig hilsen

Marit Håuse (e.f.)
Seksjonsjef

Kristine Johansen

Gjenpart: Rogaland fylkeskommune
Arkeologisk Museum Stavanger

AVALDSNES KIRKEGÅRD
AREALBEHOV 1999 - 2019

PLANKONTORET KARMØY TEKNISKE ETAT 11.06.98

AREAL FOR UTVIDELSE AV AVALDSNES KIRKEGÅRD

GRAVBEHOV FOR PERIODEN 1999 - 2019

1. BEFOLKNING OG DØDSFALL

Befolkningsprognosen er utarbeidet for en 20-årsperiode. Tallene fram til 2009 er basert på den befolkningsprognose som benyttes i den øvrige kommunale planlegging. Tallene fram til 2019 er en skjønnmessig framskrivning.

Det vises til vedlegg 1.

Befolkningen i soknet er i 1999 beregnet til 4440 personer.

Basert de ovennevnte data, er det på grunnlag av de generelle dødsrater for de ulike aldertrinn i befolkningen, gjort en beregning av forventede dødsfall i perioden. Beregningen er basert på tall for hver 5-årsperiode.

Sum dødsfall i perioden er beregnet til totalt 822. Dette utgjør et årlig gjennomsnitt i 20-årsperioden på 41 dødsfall.

Det vises til vedlegg 2.

For 10-årsperioden 1988 - 1997 er har en registrert forbruket av graver i soknet.

Det totale antall dødsfall i perioden er 359 eller gjennomsnittlig 36 pr. år. Av det totale gravantall som er brukt, er 3 % urnegraver, 15 % enkle graver og 32 % nye festede graver a 2 graver. De øvrige gravlegginger går til graver som i tidligere år er festet.

Det vises til vedlegg 3.

2. GRAV- OG AREALBEHOV

Basert på de registrerte tall for hvordan gravforbuket fordeler seg, er det gjort en beregning for gravbehovet fram til 2019.

Dette viser et totalt gravbehov på totalt 657 graver. At dette behovet er mindre enn det totale antall dødsfall i perioden, har sin bakgrunn i at det overskytende antall går til graver som allerede er bortfestet og som i beregningssammenheng regnes som brukte.

På Avaldsnes kirkegård er det pr. dato 155 ledige graver.

Dette gir et netto gravbehov på 502 graver.

Det vises til vedlegg 4.

En urnegrav er 2,25 m², en ordinær kistegrav er 4,5 m².

Sammenholdt med gravbehovet betyr dette et samlet behov for gravareal på 2310 m².

I tillegg til dette kommer arealer for veger og vegetasjon. Erfaringsmessig er det få nye kirkegårder der gravarealet er på mer enn 40% av det totale arealet. Det aktuelle tilfellet er en utvidelse av en eksisterende kirkegård der visse fellesfunksjoner allerede er arealmessig dekket. I det foreliggende tilfellet har en lagt til grunn at en faktisk utnyttelse vil ligge på 50% av det totale arealet, altså vil brutto arealbehov være 4620 m².

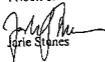
Det vises til vedlegg 4.

Det er utarbeidet 2 forslag til plassering av det nødvendige utvidelsesarealet. Begge er plassert i tilknytning den nyeste delen av kirkegården.

Alt. 1 er en ensidig forlengelse mot øst. Alt. 2 er også en utvidelse mot sør for å inkludere et areal som visuelt har sterk tilknytning til den eksisterende kirkegården.

Fra et anleggsmessig og funksjonelt synspunkt er alt. 1 å foretrekke. Den beste løsningen visuelt og som best vil kunne integreres i den eksisterende gravplassen, vil nok være alt. 2.

11.06.98.

Torleif Stenes

DET KONGELIGE MILJØVERNDEPARTEMENT
STATSRÅDEN

KONTOR: MYNTGT.2 - TLF.22 24 90 90 - FAX.22 24 95 60 - TELEKS 21480 env n
POSTADRESSE: POSTBOKS 8013 DEP., 0030 OSLO

Fylkesmannen i Rogaland,
Postboks 59,
4001 STAVANGER.

97/05565

98/1162 PAK/KCA

Dato

29 JUN 1998

**KARMØY KOMMUNE - INNSIGELSE MOT REGULERINGS-
PLAN FOR AVALDSNES KULTURVERNOMRÅDE**

Vi viser til fylkesmannens brev datert 06.03.1998.

Saken er i henhold til plan- og bygningslovens § 27-2, nr. 2 oversendt Miljøverndepartementet for avgjørelse fordi Riksantikvaren har reist innsigelse mot reguleringsforslag for etablering av et informasjonssenter med tilhørende anlegg og aktivitet. Riksantikvaren hevder at viktige elementer i planen er i konflikt med nasjonale kulturminneinteresser.

Miljøverndepartementet stadfester ikke reguleringsplan for Avaldsnes kulturvernomsråde. Innsigelsen fra Riksantikvaren er etter dette tatt til følge.

Departementet mener det likevel er grunnlag for å komme fram til akseptable løsninger for et informasjonssenter innen de sentrale områdene på Avaldsnes gjennom videre samarbeid og planlegging.

Bakgrunn for saken:

Riksantikvaren har reist innsigelse mot forslaget til reguleringsplan for Avaldsnes kulturvernomsråde. Ny bebyggelse nær opp til Avaldsnes middelalderkirke, samt inngrep for trafikk og parkering i det sentrale området er de viktigste konfliktpunktene i innsigelsen.

Fylkesmannen har i sitt oversendingsbrev til departementet ikke anbefalt at planen stadfestes i sin nåværende form. Tross bearbeiding av forslaget er det fremdeles svakheter ved kommunens plan for det sentrale området som fører til at man ikke i stor nok grad ivaretar de historiske hensyn. Innsigelsen bør således tas til følge. Fylkesmannen ber imidlertid departementet nøye vurdere ulike

løsningsmuligheter, og har stor sympati for kommunens ønske om en sterkere medvirkning i å levendegjøre og formidle historien til Avalsnesområdet.

Befaring i planområdet og møte om saken ble holdt på Karmøy den 8. mai 1998, med representanter fra kommunen, fylkeskommunen, fylkesmannen, Riksantikvaren og Miljøverndepartementet, samt medlemmer i den faglige styringsgruppen for prosjektet.

Miljøverndepartementet har følgende merknader:

Det vises til sakens dokumenter for utdyping av argumenter for og imot de ulike løsningsforslagene i planen.

Generelt.

Konfliktene gjelder som nevnt forslag om etablering av et informasjonssenter med tilhørende anlegg og aktivitet i et nasjonalt viktig kulturvernomsråde. Riksantikvaren hevder at viktige elementer i planen er i konflikt med nasjonale kulturminneinteresser.

Området som konfliktene gjelder er vist i arealdelen til kommuneplanen som område båndlagt til «kulturvernomsråde». Båndleggingsperioden er utløpt og arealet er således udisponert i kommuneplansammenheng.

Områdets lange og viktige historie og stedets betydning som lokalt og nasjonalt kulturminneomsråde er det ingen uenighet om. Det synes heller ikke å være avvikende syn på behovet for å formidle stedets historie på en bedre og bredere måte både overfor publikum og for de særlig interesserte. Med dette som utgangspunkt mener departementet at planleggingsarbeidet må fortsette med sikte på å finne en plassering og en fysisk løsning på oppgaven som er mindre konfliktfylt.

Departementets inntrykk under befaringsen på Avalsnes er at partene (kommunen og Riksantikvaren) vil kunne være villige til å ta opp saken igjen med et konstruktivt utgangspunkt, basert på departementets avgjørelse.

Departementet presiserer at det i denne saken er Riksantikvarens kulturminnefaglige kompetanse som må legges til grunn for vurdering av stedsvalg og utforming av nye tiltak. Departementet vil imidlertid også peke på betydningen av en godt strukturert planleggingsprosess, og at fylkeskommunen etter plan- og bygningsloven er pålagt veiledningsansvar overfor kommunene i plansaker.

Problemstillinger.

Riksantikvarens opprinnelige ankepunkter mot reguleringsforslaget er i innsigelsen listet opp i 11 punkter. De fleste av disse er under den påfølgende saksbehandling og kontakt mellom partene redusert i hovedsak til to forhold: Plassering av informasjonssenterets bygning og lokalisering av den tilhørende parkeringsplassen innenfor det sentrale kulturminneomsrådet.

Miljøverndepartementet konstaterer at det på en lang rekke grunnleggende områder er bred enighet mellom partene. Det er også enighet om at Avalsnes fortsatt skal være en aktiv menighetskirke og at landbruksdriften på eiendommen må opprettholdes. Saken er til avgjørelse i departementet fordi det er faglig uenighet mellom kommunen og Riksantikvaren om hvorvidt Avalsnes kulturvernområde tåler det informasjonssenteret som kommunen ønsker, både som fysiske inngrep i kulturlandskapet og som et tiltak som skaper aktivitet.

Miljøverndepartementet er enig i at Informasjonssenteret bør plasseres slik at det oppleves å ligge i en tilknytning til dagens visuelle hovedattraksjon, kirken. Departementet finner imidlertid den foreslåtte plasseringen unødig nær, og uakseptabelt konfliktfylt i forhold til kirkebygget. Det vil også være ulemper i forhold til presteboligen og gårdsdriften. Graden og karakteren av konflikt ved andre plasseringer er ikke tilfredsstillende vurdert, herunder heller ikke hvilken betydning en lokalisering, helt eller delvis, utenfor det sentrale området vil ha for prosjektet.

Departementet festet seg under befaringen ved en tenkt plassering av informasjonssenteret der nåværende prestebolig ligger. Det vil antakelig her være visse konflikter i forhold til at Avalsnes prestegård er besluttet beholdt som prestegård. Realismen i et slikt alternativ må derfor avklares nærmere med Kirke-, undervisnings- og forskningsdepartementet som forvalter prestegården. Vi er imidlertid åpne for at dette alternativet blir belyst nærmere.

Om det viser seg nødvendig å vurdere ytterligere tomteplasseringer vil departementet ikke se bort fra at det i østskråningen sydover mot den foreslåtte parkeringsplassen kan finnes alternativer med mindre konfliktpotensiale. Dette bør en gå dypere inn i, samtidig som en påny vurderer hva som er nødvendige og hva som er ønskelige kriterier for prosjektets beliggenhet.

Etter departementets mening er det også behov for å analysere prosjektprogrammet nærmere, både med hensyn til det totale rombehovet og hvilket avhengighetsforhold det vil være mellom de ulike komponentene. Dette vil kunne avdekke muligheter for å redusere prosjektet og til å dekomponere bygningsmassen etter både funksjonelle og landskapsmessige kriterier. Derved vil en også kunne få en annen innfallsvinkel til lokaliseringsspørsmålet.

Vedtak:

I medhold av § 27-2 i plan- og bygningsloven av 14. juni 1985 finner ikke departementet å kunne stadfeste Karmøy kommunestyres vedtak i møte den 04.02.97 om Avalsnes kulturvernområde.

Departementet anmoder om at kommunen tar opp igjen arbeidet for realisering av Nordvegen Historiesenter på Avalsnes, i et konstruktivt samarbeid med Riksantikvaren og Rogaland fylkeskommune.

Departementet finner etter det opplyste at reguleringsplanen for Avalsnes er behandlet i samsvar med bestemmelsene i plan- og bygningsloven, og at saksbehandlingen ikke gir grunn for merknader.

Kommunen bes gjort kjent med dette.

1. Kopi av dette brevet ligger ved.

Med hilsen

Guro Fjellanger.

Vedlegg:

* Kopi av dette brev

Kopi:

Karmøy kommune, Postboks 200, 4251 KOPERVIK.

Rogaland fylkeskommune, Postboks 130, 4001 STAVANGER.

Riksantikvaren, Postboks 8196 Dep, 0034 OSLO.

Saksbehandler: Ketil B. Castberg, tlf: 22245939.